Ч. 2 (16.970). Львів неділя 2. січня 1927 Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. Рік XLV

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло“, Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 15? лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до адміністрації.

Ціна одного примірника 20 сот.

На свої місця!

Львів, 1. січня 1927.

На зборах „Рідної Школи“ і „Просвіти“ зазначилися виразно і стали супроти себе два табори, дві сили, два світогляди. Ті самі табори зазначуються все виразніше у нашому громадянстві, погрожуючи перейти у довшу і затяжну боротьбу.

Національний табор репрезентує величезна більшість свідомого селянства і народницька інтелігенція. Інтернаціональний табор складається з гуртка молодої інтелігенції, частини робітництва і тієї частини селянства, що виростала під москвофільськими впливами, а в останніх часах впала „жертвою“ формального українізаційного курсу.

Зіпхнуті життям на рейки українізації поступовіші елементи галицького й волинського москвофільства, покинули „общество“ Качковського, щоби „не нести відповідальности за його долю“, а зате вибрали собі „Просвіту“ на базу „консолідаційного“ освітнього руху на західно-українських землях. Зразок „консолідаційних“ здвигів дали нам якраз останні загальні збори.

Наступ розвивався там у напрямі інтелігенції, якій закидувано всі головні гріхи. Метою того — можна сказати — наскрізь воєнного наступу було відірвати селянство від інтелігенції. Атаку продумано у всіх подробицях і ведено її по всім правилам комуністичної тактики. Спротив нападених був — треба це виразно підкреслити — дуже слабий, нерішучий, анемічний і нерівномірний. З якоюсь дивною апатією і крайною вирозумілістю принимано всі обвинувачення і образи, толеруючи всі перепони ведення нарад і даючи змогу анархічним елементам звести рівень зборів до кепського віча. Що це тільки відстрашуючо і знеохочуючо впливало на більшість селянства, хіба зайвим було би говорити. Видно, що стрижень національного табору за гнучкий, за мало твердий; видно, що національний елемент робить враження якогось здезорієнтування і поблажливого трактування важливих питань.

Наступ, як згадано — розвивався в напрямі інтелігенції, як головної перепони для поширення впливів інтернаціонально зорієнтованих елементів. Правду кажучи, сама наша інтелігенція дала притоку для нагромадження, а опісля й перебільшення фактів для акту обвинувачення. Треба постійно тямити, що суспільне життя взагалі, а тимбільше життя в теперішніх умовах є постійною боротьбою. І в першу чергу безжалісно буде розтоптаний важким колесом життя той, хто стоїть осторонь проявів і манифестацій суспільного життя. Величезна більшість нашої інтелігенції зашилася в скорупу своїх особистих інтересів, відсахнулася від громадської праці, лишаючи її терен для експльоатації иншим, покликаним і непокликаним. Нарікання на неробство і пасивність інтелігенції є загальні. Нарікання, бідкання і докори лежать вже в основі нашого характеру. Без сумніву, що й тут дещо перебільшено, без сумніву, що й тут мальконтенти може ставлять занадто великі вимоги, одначе важко заперечити правдивість більшости піднощених замітів. Зрештою і без того знаємо, що більшість духовенства [illegible] особливо молодшого, відтягається від громадської роботи, що там, де в инших народів працює вчительство, в нас є вільне місце; що адвокати й адвокатські кандидати в значній мірі рідко виходять поза обсяг своєї професії; що студентство, ця колись найбільше жива і голосна струна в гармонії чи дісгармонії громадського життя, є розстроєна і німа. Життя не терпить порожнечі. Опущені чи незаступлені становища мусять бути обсаджені тим матеріялом, який найдеться під рукою. Коли на полі не посіяти пшениці, то воно й так заросте буряном.

І коли на нашому громадському полі виростає бурян, то це без сумніву вина в першу чергу інтелігенції, вина й тих, що запрятують наше громадянство всякими неактуальними справами. Тому єдиним кличем під сучасну пору мусить бути: **На свої місця!** Всі опущені позиції мусить негайно обсадити наша інтелігенція, мусить навязати тісний звязок з масами, мусить увійти в народню гущу і сіяти зерно освіти, знання, свідомости національної і громадянської, сіючч здорове зерно і вириваючи перій та бурян.

Всяке проповідництво і моралізаторство рідко коли осягає намічену мету. Тому не думаємо розсновувати думок на тему конечности праці з боку нашої інтелігенції між народом. Цеж таке зрозуміле. Але остерігаємо перед легковаженням наших пересторог. Завданням наших противників розірвати звязок інтелігенції й селянства, розторощити одностайну плиту нашої нації. Не помагаймо ворогам в їх руїнницькій роботі нашою байдужістю, пасивністю і легкодушністю, що — мовляв — якось то буде. Систематичній розкладовій праці наших противників мусимо протиставити систематичну, будуючу, творчу і загальну роботу серед мас, стаючи на свої місця.

Концесії у СРСР.

Безвиглядність вкладання заграничних капіталів у відбудову радянського господарства.

Під повищим заголовком приносить великий німецький щоденник „Берлінер Тагеблят“ обширну, поглядову статтю свого московського кореспондента п. Шеффера про концесії для заграничного капіталу в СРСР. Далі подаємо в скороченні її цікавий зміст.

На пять місяців перед появою декрету про введення нової економічної політики в СРСР появився був 23. листопада 1920 р. декрет „про загальні господарські та юридичні умовини для концесій“. Одначе практично важко було цей декрет реалізувати перед впровадженням у життя нової економічної політики внутрі РСРС, дарма, що більшовики на нього дуже надіялися. Він же мав спричинити наплив капіталу та відреставрувати продукцію СРСР, а крім того спричинити деякі досягнення більшовиків на полі закордонної політики. Щойно по оголошенню декрету з лютого 1921 р., яким замикався період воєнного комунізму, а починався новий напрям економічної політики, напрям, що допускав творення нової буржуазії, щойно тоді набрав практичної вартости декрет про концесії. Бо щойно тоді, коли на шляху до соціялізму створено цей, так сказатиб, перестанок у виді НЕП-и, міг закордонний концесіонер найти в СРСР необхідні умовини до життя. А й для пролєтарської держави став тоді чужий концесіонер знос нішим і менше небезпечним від власного непмана, що мріяв не тільки про забезпечення власної екзистенції, але й про боротьбу за соціяльні та політичні права. Одначе і для непмана і для чужого концесіонера мала велике значіння пересторога Леніна, про те, що як концесії так і нова екон. політика мають служити переходово цілям соціялізму, то значить, мають приспішити господарський розвиток СРСР до комунізму.

Маючи що пересторогу Леніна на увазі, чужий концесіонер дуже застановлявся над тим, чи варто взагалі йти зі своїм капіталом до СРСР на те, щоби причинитися до скріплювання соціялізму? Тому не треба дивуватися, що концесіонери при заключуванні договорів вимагали для себе гарантій, що відповідали західним методам торговельної та економічної практики і які випливали з їхньої психіки та рутини в таких справах.

Нині по обох сторонах невдоволення, тобто і по стороні концесіонерів і по стороні СРСР. Як, кажуть більшовицькі економісти, перед війною інвестовано в тій країні міліярди чужого капіталу, а тепер по пяти літах нагоди вкладати сюди продуктивно гріш, інвестовано раптом 50 а найбільше 60 міліонів рублів? І в дійсности — каже Шеферер — в 1924 р. запропонували самі німецькі капіталісти аж 385 концесійних умов, отже половину всіх запропонованих, що висловлювалися в тому одному році і взагалі цифрою 700 пропозицій. Скільки гроша, енергії, часу та нервів зужили в тому часі обі сторони на дармо? Ми не вважаємо переконуючим пояснення на мляве темпо зросту концесій, яке заключається в тому, що доля уділених концесій на загал не заохочувала нікого до вкладання своїх капіталів у підприємства СРСР. Та ми мусимо підкреслити, що переходово більшість німецьких концесій працювала з великими втратами, в яких вони самі не винні, або винні в дуже малій мірі. Всі аграрні концесії мусіли бути вже основно сановані або їх капітал треба було доповнювати. Одиноке дійсно велике німецьке підприємство в СРСР., а то лісова концесія пробивається з великим трудом. Два або три менших промислових підприємства просперує переходово тому, що вони мають у СРСР необхідну і незаступиму вартість. Ще декілька підприємств иншого роду працювало тільки тому, що з болем про теперішні стрáти вяжуть надії на будуче. Підходячи до справи зі становища нинішніх відносин, треба ствердити, що всі концесії приносять втрати. Колиж ми кинемо оком поза німецькі концесії, то ситуація цілком не зміниться. Манґанова концесія Гарімана в Чіятурі мусіла зужити 16 місяців на те, щоби переконатися, що при нинішніх відносинах вона не зможе існувати. Англійці на золотих полях Лєни теж повні журби. До того приходить ще цілий ряд концесій инших народів, які будуть змушені себе ліквідувати.

Повищий перегляд концесій дуже незаохочуючий для тих, що бажалиб їх використати для свого капіталу. Практика заключування умов на концесії показала, що більшовики часто продавали кота в мішку, а концесіонери його в найліпшій вірі купували. Ось, наприклад, Гаріман робив концесію на манґан не знаючи про те, що біля Нікополя є поклади манґану, які побють його експльоатацію в Чіятурі, великі німецькі рільничі концесії дістали землі для культурної управи збіжжа, а потім показалося, що ця земля надається виключно до випасу овець. Одним словом концесіонери падали жертвою незнання відносин у СРСР. І за те незнання заплатили дуже дорого. Инша річ, що комуністи, що важилися в тих випадках продавати кота в мішку, поступили неморально і тому підорвали всяке довіря до себе на тій ділянці. Та всеж всі ці вигадки навчили і концесіонерів дуже богато і вони напевно в будуччині десять разів зміряють, тобто докладно перевірять те, що раз будуть купувати.

Дуже важкий розділ у житті концесіонерів творять соціяльні тягарі, особливо зобовязання супроти робітників. Державні промислові підприємства їх не виконують в цілости, бо не можуть, але приватні мусять виконувати, бо робітникам допомагає проти капіталістів держава. В державному підприємстві пролєтарський уряд себе оправдає перед робітництвом, чому не може заспокоїти всіх його потреб, а приватного підприємця за невиконання того самого та сама держава не погладить, а й робітник ніяких оправдань за невиконання не послухає, бо вважає приватного підприємця ворогом своїм і цілої державної системи. На приватних підприємствах працює в цілому РСРС раптом 180 тисяч робітників (на загальну їх скількість біля шести міліонів у цілому союзі). З того заледви третина тобто 60 тисяч працює у концесіонерів. Соціяльні тягарі виносять 40 відсотків заробітків робітника. До того соціяльні тягарі, як і заробітня плата, з року на рік росте. Всього того концесіонер не може витри-

Red. czas. „Dilo“ we Lwowie. Pr. 584/26. W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułów umieszczonych w czasopiśmie „Dilo“ Nr. 288 (10.965) z dnia 28. grudnia 1926 pod tytułem: „Nowy kurs“ ustęp między słowami: skazany..... [illegible] zawiera znamiona zbrodni z § 65 a) uk., że zatem zarządzona przez Prokuraturę dnia 27/12 1926 konfiskata jest usprawiedliwiona i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał [illegible] § 493 uk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. druk. z 17. grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. p. — Lwów, dnia 28. grudnia 1926 r.

Hawel.

мати, дарма, що вважають його гостем пролетарської держави.

Далі звертає Шеффер увагу на фінансові труднощі для концесіонерів. Завдяки валютовим відносинам, що панують тепер у СРСР, концесіонери затрачують безповоротно великі капітали бо кожна інвестиція, що вимагає закордонних машин чи машинових приналежностей дає концесіонерові при нинішніх відносинах 50 відс. страти. Все це діється завдяки фінансовій калькуляції червінцем за посередництвом радянського державного банку. Наслідком того навіть більшовики невдоволені вже з концесій заключених перед двома літами. А московські „Ізвестія" написали навіть, що концесії для СРСР навіть шкідливі, бо вони тільки вивозять капітали за границю. Очевидно, що все це брехня, бо концесіонери вложили таку масу заграничного капіталу і стільки його втратили, що ніколи мабуть тих втрат собі не повернуть.

Словом невеселі перспективи змалював Шеффер для всіх концесіонерів, як також для всіх тих, що хочуть ними стати.

Комівояжери.

Т. Голувко провокує українське громадянство.

Пепесівський спец'яліст від „меншостевих" справ Т. Голувко повернув з Праги. Як доносить варшавська преса, виступав він там у характері члена дорадного комітету для справ національних меншостей при політичному комітеті ради міністрів і в тому характері вів розмови з перебуваючими на еміграції українськими освітними діячами в справах українського шкільництва. Звіт Голувка з його пертрактацій мав бути предметом нарад комітету для справ національних меншостей.

Зновуж львівська рептилька „Дзєннік Львовскі" подає, немов то в „тутешніх українських колах" (себ-то в тих хлібоїдських колах, які гуртуються біля того органу) одержано відомість, що предметом конференцій Голувка з українськими професорами в Чехословаччині були справи шкільні, а головно справа українського університету. Українські вчені нібн то мали згодитися на створення українського університету в однім із східно-галицьких міст з виключенням Львова.

Очевидно, всі ці відомости польської преси треба приймати з великими застереженнями. Вони належать до того „меншостевого" вітру, який від часу до часу зривається у варшавських міністерських і партійних заулках і який піском „толеранції" і „лагідного курсу" у відношенні до „меншостей" засипує очі здезорієнтованій Европі. Т. Голувкові вже не першина по бувати в Празі і вести переговори, з яких ніколи нічого не виходить. Головна річ, що це комівояжерство було розтелєграфоване по світу пресовими агенціями і служило доказом, як то польські чинники журяться „нац. меншостями".

Ця тактика польських урядових і громадських чинників набрала такої „фінезії", що в останньому часі навіть фантазії одної хорої людини подано до відома більшости акредитованих у Варшаві послів, щоби тільки доказати, як „гармонійно" укладаються відносини Польщі до „меншостей" взагалі, а до Українців зокрема.

Таким чином відіграно вже х-ту з черги комедію. А тепер дещо з „meritum". Дивно виглядає, що польські чинники зі своїми університетськими чи взагалі шкільними пропозиціями вдаються до учених емігрантів, які репрезентують тільки і виключно себе, які — відірвані від краю і його життя — взагалі не можуть нічого приймати, ані акцептувати. Тим більше в університетській справі не можуть вони виключати Львова — як осідку університету, бо вже це одно засудилоб їх на вічну баніцію з боку українського громадянства. Вкінці годиться зазначити, що оскільки відомости польської преси відповідалиб дійсности, то це булоб ще одним і вже нераз ствердженим доказом польського комедіянтства. Поляки, а між ними і Т. Голувко, знають дуже добре, що університетська справа, як і кожна инша, може бути розвязана тільки в політичній площині, шляхом безпосереднього звязку польських урядових чинників з політичною репрезентацією українського народу. Всяка инша спроба розвязки є несоріозною і зразу засудженою на невдачу. А це якраз найголовніше. Не думаючи поважно про розвязку шкільного питання взагалі, а справи високого шкільництва зокрема, польські комівояжери в роді Голувка провокують тільки українське громадянство і насміхаються з болючої справи українського шкільництва.

Припинення імґрації на Україну.

Україну кольонізують не тільки Жидами, але й імігрантами з Канади і Закавказя. І все це робить харківський уряд, що прекрасно знає про велике земельне перенаселення України.

Ось дня 22. грудня 1926 рішила т. зв. велика президія Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету Рад припинити на будуче іміграцію духоборів з З кавказя і з Канади на Україну, але не тому, що на Україні за мало землі для місцевого населення, а тому, що духобори не дотримали умови.

Ще в 1923 р. виділено для духоборів 20.100 гектарів землі, яку вони мали скольонізувати. Закавказькі духобори не виконали умови і не заселили призначеної для них площі (1.300 гектарів) до 1. серпня 1926 р. Канадійські духобори теж не виконали зобовязань і не скольонізували до того самого часу на іть половини призначеної для них землі. Вони переселили раптом 18 родин на площу 317 гектарів.

З уваги на те, президія ВУЦВК-ту рішила — як повідомляють „Вісти" — „визнати недоцільним і недопустимим залишити за закавказькими та канадійськими духоборами всю земельну площу без належного використання її при гострім малоземеллі на Україні". Президія далі рішила заселену вже духоборами площу оставити за ними, дати ще 1.760 гектарів землі для тих 100 родин канадійських духоборів, що там поліквідували вже свої господарства та мають приїхати на Україну до 1. травня 1927 р. Решту землі рішено передати до розпорядимости вільного кольонізаційного фонду для потреб внутрішнього українського переселення.

Ясно, що при тому внутрішньому переселюванні найкраще виходять Жиди, бо дістають все найкращі землі під кольонізацію і користуються не лише державною допомогою при загосподаровуванні, але й беруть великі гроші від закордонного, переважно американського, жидівського капіталу.

Всеж у офіціяльній більшовицькій мові це припинення імґрації духоборів на Україні робиться в інтересах нібито „задоволення потреб безземельного і малоземельного селянства України".

Радянська Україна.

Приватні покупці завойовують нову ділянку торговлі.

З Дніпропетровська доносять, що там всю торговлю яйцями і маслом всеціло огорнули приватні торговці. Вся акція приватних крамарів має зорганізований характер. Ведуть її не місцеві купці, а московські та харківські. Вони мають широко розгалужену агентуру не тільки о місті, але в цілій окрузі. Агенти одержують аванси, скуповують товар і доставляють його не масово, а невеличкими порціями, що не перевищують ніколи 30—40 пудів масла і 10—20 пачок з яйцями. Ціна на масло усталилася останніми часами на 1 карбованець 60 коп. за фунт, а десять яєць коштує 70—75 копійок. Змагання кооператив закуповувати масло і яйця безпосередньо у селян, потерпіли повну невдачу. „Агенти московських і харківських спекулянтів — пише дослівно „Комуніст" — ведуть орґанізований вивіз яєць та масла на північ, де також захоплюють ринок, встановлюючи свої ціни". Недавно ми читали, що приватні посередники роблять велику конкуренцію державним органам при закупні збіжа, яким вони теж спекулюють і вивозять його на північ. Нині розкривається перед нами нова ділянка, яку всеціло опановує приватний крамар. Ця вістка про відносини в Дніпропетровську має вправді льокальний характер, але вона доказує, що її не можна льокалізувати, бо коли вже спекуляція продуктами має свій початок аж у Москві, то годі припускати, щоби вона обмежувалася до самого Дніпропетровська. Иншими словами, приватний капітал конкурує з державою і то успішно, бо має підтримку населення.

ВАСИЛЬ ЛУКИЧ.

Історія політичної думки Галицьких Українців 1848—1914

на підставі споминів написав д-р Кость Левицький, Львів, 1926.

Накладом власним. З друкарні ОО. Василіян у Жовкві. — Стор. 432 малої 8-ки. — Ціна 15 зол.

(Докінчення).

Шестий період, 1890—1895: Нарада нотаблів, 1890 р. — Заснування радикальної партії 1890 р.— Нова ера, 1890 р. — Перші наслідки нової ери. Становище вижидаюче, 1891 р. — Реформа в тов. „Просвіта", 1891 р.— Синод провінціяльний, 1891 р. — Заснування тов. „Дністер", 1891 р. — Русофільське віче у Львові, 1892 р. — Прояснювання новоерської політики. — Збори „Народної Ради" з р. 1892 р. — Збирання фонду на будову театру, 1886—1892 рр. — Повалення гр. Таффого, 1893 р. — Залізна рука гр. Казимира Баденього. — Пригоди митр. Сильвестра Сембратовича, 1893 р. — Перенесення Маркіяна Шашкевича до Львова, 1893 р. — Вісти з України, 1893 р. — Розбиття руського клюбу в парляменті, 1894 р. — Іще справа обєднання партій, 1894 р. — Надзвичайні збори „Народної Ради" у Львові, 1894 р. — Вистава краєва у Львові, 1894 р. — Змагання організаційні, 1894 р. — Закінчення сойму галицького, 1894 р.

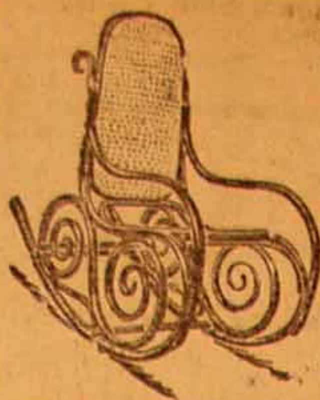
Семий період, 1895—1900: Новий курс політики ґр. Казимира Баденього, 1895 р. — Вибори до сойму галицького, 1895 р. — Грімкий протест, 1895 р. — Збори радикальної партії, 1895 р. — Новий сойм галицький, 1895 р. — Збори „Народної Ради", 1896 р. — Рада державна, 1896 р. — Нові партії, 1896 р. — Сесія сойму галицького, 1897 р. — Розвязання парляменту і криваві вибори, 1897 р. — Нова Рада державна, 1897 р. — Двобій гр. Баденього, 1897 р. — Всенародне віче, 1897 р. — Поліція в парляменті і повалення гр. Баденього, 1897 р. — Олександер Барвінський в делєгації, 1897 р. — Знаменні збори „Народної Ради", 1897 р. — Сойм галицький під одним прапором? — Гр. Франц Тун стає премієром, 1898 р. — Національні маніфестації, 1898 р. — Почин кооперативної орґанізації. — Дальші боротьби в парляменті, 1898 р. — Нова струя еміграційна і парцеляція, 1898 р. — Знов сойм галицький, 1899 р. — Безперервні змагання орґанізаційні, 1898 і 1899 р. — Два владики, 1899 р. — Памятна заява п. Дашинського, 1899 р. — Перехід до ери премієра Кербера, 1900 р.— Поширення народної партії в національно-демократичне сторонництво, 1899 р. — Боротьба проти зміни статуту „Просвіти", 1900 р.

Осьмий період, 1900—1907: Сойм краєвий, 1900 р. і здержування зарібкової еміграції. — Програма д-ра Кербера 1900 р. і перша промова п. Василька. — Народні віча в краю за поділом Галичини і загальним правом виборчим. — Справи організаційні і вибір д-ра Евгена Олесницького послом соймовим, 1900 р. — Розвязання парляменту 1900 р. і нові вибори. — Коротка соймова сесія і події з початком нового століття, 1901 р. — Нова Рада державна, 1901 р. — Народний зїзд, 1901 р. і Народний Комітет. — Рада державна і спільні делєгації, 1901 р. — Сецесія наших послів соймових, 1901 р. — Соймові вибори, 1901 р. — Академічне віче у Львові, 1901 р. — Зміна польського курсу, 1901 р. — Наглий внесок п. Романчука з приводу галицьких виборів. — Демонстрація наших студентів у львівськім університеті дня 19. падолиста 1901 р. — Справа університету в Палаті послів і осуд Львівського сенату. — Сецесія наших студентів, 1901 р. — Два ювилеї наших організацій, 1901 р. — Новий сойм галицький, 1901 р. — Вжесня тут і там. — Дальші наради палати послів, 1902 р. — Становище наших організацій супроти грядучих подій, 1902 р. — Сойм галицький, 1902 р. — Кривавий день 2. червня 1902 р. у Львові. — Страйки рільничі, 1902 р. — Дебата в палаті послів. — Народний зїзд, 1902 р. — Закінчення сойму галицького, 1902 р. — Мобілізація сил, 1902 р. — Наші посли проти правительства д-ра Кербера, 1903 р. — Наладнення сезонових робіт в Німеччині, 1903 р. — Гр. Андрій Потоцький намісником Галичини, 1903 р. — Український рух в краю і за кордоном, 1903 р. — Дальші наради сойму галицького 1903 р. і несподівана сецесія. — Становище нашого громадянства супроти сецесії послів соймових. — Палата послів знов радить, 1903 р. — Свято в честь Миколи Лисенка у Львові, 1903 р. — Наші змагання організаційні, 1903 р. — Японсько-російська війна, 1904 р. — Указ намісника Потоцького проти зарібкової еміграції. — Польська нервоза чи самоволя — Вислід сецесії послів соймових, 1904 р. — Привіт д-ру Керберові у Львові, 1904 р. — Нова сесія сойму галицького, 1904 р. — Рішуча опозиція наших послів в парляменті. — Народний зїзд, 1904 р. — „Народний Дім" в Перемишлі, 1904 р. — Міністерство бар. Ґавча, 1905 р. — На всі боки обганялись. — Загальне право виборче в Австрії, 1905 р. — Вічева агітація про загальне право виборче в рр. 1905 і 1906. — Просвітні і економічні організації в краю, 1905 р. — Рівнобіжна діяльність по обох боках кордону, 1905 р. — Депутації до Відня в справі реформи виборчої, 1906 р. — Всекраєве народне віче у Львові, 1905 р. — Перший проєкт реформи виборчої. — Криваві події на львівськім університеті, 1906 р. — Дальші наради парляменту, 1906 р. — Князь Конрад Гогенльоге, небувалий премієр. — У перерві нарад про реформу виборчу. — Макс Володимир Бек став

Змова в Болгарії.

Париж, 31. грудня 1926.

Часописи повідомляють із Софії, що останні арештування комуністів довели до викриття змови. Змовники постановили були повбивати всіх міністрів, заволодіти міністерствами, банками і казармами та приневолити короля до абдикації.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

Анулювання прес. декрету.

Закон з 15. грудня 1926. — Справа інвестиційних кредитів на військові ціли. — Позичка від Морґана. — Підвишка чиншів для однокімнатних мешкань здержана.

Варшава, 31. грудня 1926.

В „Д. У.“ ч. 128 з дня 30. ц. м. оголошено закон з дня 15. грудня 1926 в справі анулювання правної сили розпорядку президента Річипосполитої з дня 4. листопада 1926 про кари за розповсюднювання неправдивих відомостей, як і про кари за зневагу властей і їх представників.

Заповіджене на понеділок засідання буджетової комісії відложено на один день пізніше. Справа, що цікавить усіх найбільше, це інвестиції кредитів на військові ціли. Цієї справи не поладнано в другому читанні наслідком непорозуміння між комісією і урядом. В часі свят урядові круги відбули в цій справі цілу низку конференцій. Зачувати, що становища уряду на комісії боронитиме віцепремієр Бартель, бо марш. Пілсудський не має наміру зявлятися в соймі.

До Злучених Держав має виїхати польська господарська комісія під проводом Ґлівіца. Одні кажуть, що це відповідь на місію проф. Кемерера, инші впевняють, що місія іде з метою роздобути для Польщі позичку від Морґана, яка нібито вже так якби поладнана. Ця позичка має бути зужита на інвестиції і на підтримку курсу золотого.

В 128. ч. „Д. У.“ оголошено декрет, що має силу закону, на основі якого продовжено на дальших 6 місяців правну силу новелі до закону про охорону льокаторів. Таким чином здержано 6 проц. підвишку чиншів з днем 1. січня для однокімнатних мешкань.

Новий переворот у Греції?

Берлин, 31. грудня 1926.

Із Солуня повідомляють що в тамошнім військовім гарнізоні дається запримітити революційний рух. Стаціоновані там війська нібито почали похід на Атени, щоби повалити теперішній уряд. Також в Атенах кружляють чутки про приготовлюваний новий переворот, якого ціллю реституція монархії в Греції. Уряд мабуть стягає вірні відділи моряків, щоби запевнити собі безпеку

Урядово заперечують, начеб у Греції приготовлявся військовий переворот.

Троцький амбасадором у Берліні.

Париж, 31. грудня 1926.

„Шікаго Трібюн“ повідомляє, що предложення Сталіна узгляднено і Троцький буде іменований амбасадором СРСР. у Берліні. Дотеперішній більшовицький амбасадор у Берліні Крестинський займе становище в Парижі на місце Раковського, який відійде до Льондону.

Біржа.

Гроші.

На приватній біржі курс доляра виносив 8·99—9·00 зол.

премієром Австрії, 1906 р. — Парляментарні ферії, 1906 р. — Докінчення нарад в справі реформи виборчої. — На закінчення сецесія наших послів. — Барон Еренталь міністром справ закордонних. — Закон про виборчу реформу санкціонований дня 26. січня 1907 р. — Наради партійні. — Оживлення нації.

Ми навмисне навели заголовки поодиноких розділів, з котрих складаються подані в книзі періоди, які в своїй сумі дають перегляд історії політичної думки галицьких Українців в рр. 1848—1907, щоби виказати, як то пов. автор подає в тих заголовках маркантні факти, події і епізоди, в котрих галицькі українці брали участь, або котрі їх дотичили, — почім обговорюючи й освітлюючи їх, наводить дослівно, не зміняючи навіть мови, ріжні відозви, адреси, петиції, меморіяли, внески, заяви, декляративні постанови, програми, міністеріяльні розпорядки й відповіди, звіти з засідань, зїздів, віч, зборів, нарад, маніфестацій, демонстрацій, депутацій, сецесій, організацій, національних свят і т. и.

Вже подані вгорі заголовки свідчать, яким величезним матеріялом орудує автор „Історії політичної думки галицьких Українців“, хоч це ще не все, бо богато дечого подає ще сам при поодиноких відділах, що не було ніде друковане, а що він як діяльний учасник політичного руху від 1883 р. і довголітній політичний провідник знає з власної автопсії, або від визначних політиків, чи від сфер, що кермували політичними справами Австрії.

Повищі матеріяли незвичайно цікаві. Перед нашими очима пересуваються події і епізоди, на котрі ми гляділи, особливо від другої половини 70-их років минулого століття, які ми переживали, або були навіть їх діяльними учасниками.

Розпочате шан. автором видання, що є поважним вкладом в нашу політичну літературу, представляє для людей, що у нас займаються публичними справами, велику вартість. Буде це підручник, котрий будуть мусіти добре виступіювати всі ті, що схотять у нас посвятитися політиці. Для тих людей буде він неоціненої ваги, бо звільнить їх від страти часу при шуканні по бібліотеках за ріжними часописами; публікаціями і виданнями, що часто є вже бібліографічною рідкістю.

Видання, про котре отсе пишемо, обчислене видно не тільки на спеціялістів, але на загал, бо написане незвичайно популярно і приступно та читається легко, немов яке вправною рукою написане оповідання.

Книга, приоздоблена 91 ілюстраціями, відбитими вельми старанно, видана новими, дуже гарними, черенками. Формат вигідний і практичний.

З судової салі.

Присуд у розправі за вбивство Романа Венклера.

Львів, 1. січня 1927.

Прокуратор Гриневецький, ресумуючи вчора у кінцевій промові висліди розправи проти функціонарів поліції Качора і Ковальковського, обвинувачених за вбивство Р. Венклера, зазначив м. и., що коли за чинний виступ на поліцая виновника засуджено на смерть і повішено, то суспільність має право домагатися, щоби також поліційних функціонарів, яким закон передав нагляд над безпекою життя і майна горожан, — строго покарано, коли ломлять закони. Оборонці — говорив прокуратор — доказували невинність своїх клієнтів, а оборонець Ковальковського станув на становищі, що треба піддати під оцінку суду не особи, лише систему, прищеплювану на поліції. Нема сумніву, що погляд про систему є влучний і нераз осуджувано його. Певно і в цім випадку виконавці тої системи здавали собі справу зі своїх учинків і мусять понести відповідальність за свої вчинки.

Після наради трибунал проголосив присуд, на основі якого обв. Качора засуджено лише за тяжке ушкодження тіла на 10 місяців вязниці з почисленням 5-місячної слідчої вязниці, зате Ковальковського увільнено від обвинувачення.

В умотивуванні присуду предсідник зазначив, що у висліді розправи трибунал не найшов доказів, що обвинувачені вбили Венклера. Бо згідно з ореченням лікарів безпосередньою причиною смерти Венклера було закаження крови, спричинене зломанням долішньої щоки. Матеріял доставлений судові не доказує, що щоку зломили обвинувачені. Зате трибунал признав, що обв. Качор завдав Венклерові контузії, чим допустився злочину тяжкого ушкодження тіла і зате засуджено його на кару 10 місяців. Щодо обв. Ковальковського розправа не дала основи, щоби його вину признати доказаною і тому його увільнено. Прокуратор зголосив відклик від проголошеного присуду. В справі Ковальковського оборона поставила внесення, щоби Ковальковського негайно випущено на волю. Трибунал прихилився до того внесення. Прокуратор і щодо тої ухвали зголосив зажалення неважности, тому Ковальковського задержано в слідчому арешті.

НОВИНКИ.

— Наш біланс. В минулому році діждався наш орган 122 конфіскат на всіх 291 чисел. Коли взяти під увагу, що прокураторський олівець гуляв звичайно в кількох (пересічно в 4—5 місцях кожного сконфіскованого числа, то всіх сконфіскованих місць у „Ділі“ було пів тисячки. Це, правда, не рекордове число наших річних конфіскат, але всеж таки таке поважне, що про це повинні почути в культурному світі. Обовязком наших людей за кордоном подбати про те, аби широкий світ знав, що мало не кожне друге число одинокого українського щоденника на західно українських землях підпадає конфіскаті. Це краще всього говорить про ті умови, в яких приходиться працювати українським робітникам пера під Польщею.

— Добра новина. Наша найстарша кооператива „Народна Торговля“ набула цими днями товаровий магазин, положений при торзі Ч. на товаровому двірці у Львові, збудований „Пезетом“, а який в останніх часах був власністю „Акційного Банку Звязкового“. Таким чином сповнилося давне бажання членів Н. Т. При цій нагоді Народна Торговля просить українське громадянство, щоб якнайчисленніше вступало в її члени і таким чином скріпляло її в змаганнях до щораз кращого розвитку.

— Смерть нім.-франц. поета Рільке. В Монтро помер відомий німецький поет-лірик Райнер Марія Рільке, що в останніх часах став писати і по французьки стягнувши через те на себе гнів своїх німецьких земляків. Його твори відзначаються незвичайною простотою вислову, великим передуховленням, музикальністю слова і дуже оригінальними темами. Уродився він у Празі і в своїх жилах мав богато славянської крови, чим постійно гордився. Писав небогато, але всі його твори майстерно викінчені і ділають на читачів як глибиною змісту, так і своєрідним стилем. Українцям буде цікаво довідатися, що Райнер Марія Рільке ще далеко до світової війни зацікавився українським народом, його минулим і його відродженням, чому дав вислів у своїх новелях з українського життя (пор. його збірку „Geschichten vom lieben Gott“). Чи не найкращий його твір — це поема, писана білим віршом, п. з. „Дума про любов і смерть корнета Христофа Рільке“ (перекладена на українську мову В. Залозецьким і друкована перед кількома роками в Літературно-Н. Віснику). В німецькій мові розійшлася ця поема в 300.000 примірниках. З инших відомих творів Рільке назвемо ще його „Книгу годин“ і „Життя й осінь“. Крім того видав цілу низку студій і монографій сучасних мистців. Помер Рільке після 4-тижневої хороби в 51. році життя. Сучасна европейська література стратила в ньому одного з найбільших лириків.

Середновіччя. З жидівської „Нає Фольксцайтунг“ довідуємось, що управа жидівської громади у Варшаві мала цікаву дискусію над субвенцією для жидівського театру. Один з членів цієї громади старозаконний хусид Еленбоґен заявив, що він не мав би нічого проти такої субвенції, якби цей театр не грав у пятниці та суботи, і якби на сцені не виступали жінки разом з мущинами. Цікаво, як цей добродій уявляє собі пєсу.

— Гарні наслідки опіки над здоровлям. На Різдвяних святах затроїлось у Ню Йорку кількасот осіб алькоголем. Всі вони добували алькоголь потайки, тому, що його продажа заборонена, а до свят без трохи питва, видко не всилі звикнути навіть в Америці. Голова „уряду здоровля“ Норріс заявив, що причиною цих затроєнь був розпорядок, щоби денатурат мішати з отруйними елементами які спричиняють сліпоту та божевілля Таким способом уряд хотів здержати людей від денатуру. Зовсім як царський підчас війни. Показується, як колись, що такі варварські засоби для збереження людям здоровля перед алькоголем, гірщ як пянство.

— Злодійство, література, кіно. Послухайте двох свіжих прикладів, що література з одного боку, а кіно з другого має свій вплив, навіть на злодіїв. У Ню Йорку живе вломник-джетельман, по найкращім зразку кримінальних оповідань Ґастона Леру. Збудивши в 3-ій год. уночі самотну даму своїм шумом підчас оглядин її хати, вклонився, прохав вибачення, що перешкаджає їй, лишив їй памяткові дорогоцінности, які вона прохала не забирати, тихо та чемно вибрав те, що потрібував і відходячи, прохав її присягнути на Біблію, що вона зажде кілька хвилин з повідомленням поліції, заки він не щезне. Попросту хочеться крикнути: „що за приємність бути так ограбленим! Зате одна студентка в державі Тексас, Ребека Роджерс, безумовно відчула на собі надто сильний вплив кінових знимок з цієї країни. Вона підпалила по сусідству якогось банку удівлі, скористала із суматохи урядовців, ввійшла до банку, представилась як репортерка ґазети, приложила директорові револьвер до голови і казала собі видати 250.000 долярів. Коли її зловили, вона заявила, що хотіла пережити сензацію. Та слідство виказало що вона віддавна переживала такі темні сензації, добуваючи гроші як розбишака...

✝ Посмертні згадки.

Ізидор Брилинський, емеритований австр. капітан, помер дня 29. грудня 1926 р. в 72 році життя в Бурдяківцях. — В. И. П.

ОПОВІСТКИ.

Концерти Українського Національного Хору Д. Котка:

Неділя 2. І. — Єзупіль.
Понеділок 3. І. — Мар'ямпіль.
Второк 4. І. — Мар'ямпіль.
Середа 5. І. — Галич.
Пятниця 7. І. — Болшівці.
Субота 8. І. — Болшівці.

Цикль популярних викладів з ріжних областей науки розпочинає Товариство Українських Ремісників і Промисловців „ЗОРЯ" у Львові. Перший інавгураційний виклад відбудеться в неділю, дня 2 січня 1927 р. о 12-ій год. в пол., у класній салі, при вулиці Вірменській ч. 25. Явіться численно! 1—1

З „Народньої Торговлі". Загальні Збори „Народньої Торговлі", які відбулись дня 23. грудня 1926 постановили виплатити 12-процентову дивіденду від членських уділів і 3 проц. звороту для членів від готівкових закупів зареєстрованих в книзі закупна товарів через членів. При неповних уділах будуть признані товарові звороти і дивіденди дописувані до уділів. При уділах повних — дивіденда і звороти будуть виплачувані членам. — До Надзірної Ради „Народної Торговлі увійшли при доповняючих виборах: д-р Кость Левицький, радник Роман Сосновський, п. Іван Мартюк і п. Антін Гумин. Членами Контрольного Комітету є, як попередно: дир. Іван Филипович, дир. Сильвестер Герасимович і дир. Ярослав Колтунюк. 1233

Передсвяточна ярмарка. Жіночий Кружок „Рідної Школи" ім. Г. Барвінок улаштовує в неділю дня 2. січня 1927 р. в домівці при вул. Мохнацького ч. 12. ПЕРЕДСВЯТОЧНУ ЯРМАРКУ на дохід наших дівочих шкіл. Відкриття в 10-ій годині рано.

Дня 11-го січня 1927 р. відбудеться в ЛАВОЧНІМ перший торг на худобу, рільні продукти і т. п. Слідуючі торги будуть відбуватися що другий второк. — Управа Громади Лавочне. 1235 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

КУПУЙТЕ КАЛЕНДАР-ЕНЦИКЛЬОПЕДІЮ „ТОВАРИЩ" на 1927 рік. Ціна 2·50 зол. Замовлення посилати: Кооператива „Друкар", Львів, Руська 3. 19—?

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатович Львів. 956 33-?

1 зол. 50 сот. коштує одна ложка, або вилки з хінського срібла у Манделя Коперника 14. Проти кіна Коперник. 1681 б) 9—?

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Адвокат
Д-р Михайло Терлецький
переніс свою канцелярію
1239 з Дрогобича 1—3
до Львова, вул. Баденіх 12.

Д-р Фелікс Ган Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
Львів, Городецька 46. Телеф. 834
Пересвітлення Рентгеном. 1170 10-35

Лікарсько-дентистичне Заведення
д-ра Симона Раппапорта
Якова Насса
ЛЬВІВ, вул. Сикстуська 17/II.
Пльомбування й виймання зубів без болю. Штучні зуби в каучуку і золоті на американську систему. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П. Т. урядовцям і студентам значна знижка.
1197 Полекші в сплатах. 4—5

КУХОННЕ НАЧИННЯ
в найліпших якостях і фабричних
1075 цінах поручає 7—8
МАРІЯН КОСЬ[illegible]ЮК
Львів, вул. Чарнецького ч. 1.

„ОЛЬКА" Одинокий спеціяльний склад панчіх і трикотових виробів — поручає **найдешевше** трикотове білля, вовняні панчохи, рукавички, скарпитки, светери,
1041 **пулььовери,** мужеські, жіночі і діточі. 7—9 **РИНОК 35.** БІЛЯ НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ

Найуспішнійшим средством усмиряючим
-РЕВМАТИЗМ
ЛОМАННЯ, БІЛЬ ГОЛОВИ І ЗУБІВ
є випробований від 30 літ
і нагороджений
медалями
НЕРВОЛЬ ДР. ФРАНЦОЗА
хеміка і аптикаря в Тернополі
До набуття всюди
Вироб і головний склад висилков.
АПТИКА МІКОЛЯША
Львів.

ЦУКОРНЯ
ПЧІЛКА
Львів, Ринок 27.
поручає на **СВЯТА** свої **цукорняні вироби.**
Замовлення виконує солідно
1224 і дешево. 2—4

1863—1926
Складниця кольоніяльних товарів і делікатесів
Галицька 21. — **Львів** — Галицька 21.
Маріян Баллабан
поручає першорядної якости кави, чаї, чеколяди, какао, цукри, консерви, сири і всілякі споживчі артикули. **Щоденно свіжа вудженина.** Спеціяльність **Празька шинка,** — труфлева, чайна, брупшвідська ковбаса. Щоденно **свіжі, незрівнаної якости** прасовані дріжджа. Замовлення з провінції полагоджується відворотно. 1114 5—6

Приготовляєте **КОНЦЕРТИ!** Жадайте повного **„МУЗИЧНОГО КАТАЛЬОҐУ"** який висилає за надісланням 1.— зол. в значках почтових **Книгарня Наук. Т-ва ім. Шевченка, Львів, Ринок 10.** 994 11—17

ПАМЯТАЙТЕ, щоби закупити 92 20-48 **Перльмуттера** фарбку до білля в порошку, бо є о 100% дешевшою і ліпшою від всіх пуделкових паст і порошкових.
Х. ПЕРЛЬМУТТЕР
Бюро фабрики: Львів, Слонечна 26.

СПЕЦІЯЛЬНИЙ СКЛАД
ЛІНОЛЕЮ І ЦЕРАТ
ЛЕОПОЛЬДА ГААСА
Львів, Леґіонів 3. — Телефон 16-45.
поручає:
Лінолей „INLAID" в гарних не стираючихся взорах 200 цм. ширини **зол. 45·—** за метер.
Лінолей одноколіровий 200 цм. шир. від **зол. 30.—** за метер.
Дивани і диваники вовняні „TAEBRIS"

розмір	130x60	150x68	210x135	270x170	300x200	350x265
зол.	26·—	35·—	95·—	145·—	205·—	320·—

Капи на подвійні ліжка

	з етаміни	тюлю	маркізети
зол.	56·—	68·—	89·—

Стори (Bonefemme) 250 цм. довгі

	з етаміни	тюлю	маркізети
зол.	20·—	22·—	55·—

Білля столове біле або колірове
Комплетний гарнітур 1 обрус і 6 серветок **зол. 28·50**
також в великім виборі:
Коци, Дерки до подорожі. Меблеві матеріяли. Кокосові хідники. Японські мати, мосяжні карніші.
[illegible] з провінції [illegible]агоджується відворотно.

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ
У ЛЬВОВІ, РИНОК 36
і в своїх 19 складах на провінції
1229 2—3 поручає
всі **святочні товари** по конкуренційних цінах, **каву, чай, какао** у власному опакуванні, **горівки** краєві і **заграничні,**
коняк МАРТЕЛЬ, ГЕНЕССІ, ОЖІЕ-ФРЕР
:: **ВИНА: природні, богослужебні** ::

Геґеляйське 3/4 фляшка	зол. 4·50	Маляга	зол. 10·—
Самородне	„ 6·50	Токай солодкий 1/2 фляшка	„ 12·—
Самородне-Токай	„ 7·20	„ витравний „ „	„ 12·—
Шато Палюджай	„ 6·60	**Австрійські природні:**	
Ледніка і Бадачонер	„ 6·60	Феслявер Габінет	зол. 7·20
Дальматинське червоне	„ 5·00	Гумпольдскірхнер	„ 7·20
Еґлявер червоне	„ 5·50	Рейн—Рісліні	„ 7·50

Для вигоди споживачів ведемо детайлічну продаж нашого найліпшого
ДЕСЕРОВОГО МАСЛА
у слідуючих власних складах:
Львів, Ринок 10., вул. Костюшка 3, Льва Сапіги 21.
Станиславів, вул. Собіського 28.
Стрий, вул. Шевченка 5.
Самбір, вул. Костюшка 11а.
Перемишль, Ринок 23.
Коломия, вул. Шевченка 25.
Таким чином даємо змогу Вельмишановним Відборцям купувати прямо у продуцента товар повновартісний, нефальшований, здоровий і відносно дешевий, за що ручить
Управа Краєвого Молочарського Союзу
1238 **„МАСЛОСОЮЗ" в Стрию.** 1—2

СИМПАТИЧНА. Лист з приємністю одержав. Чи відобрали відповідь в Адміністрації? Прошу о ласкаву відомість через Адміністрацію: під „Реоідеаліст". 1234 1—1

ФОРТЕПЯН „[illegible]ORKA" магонь, хрестовий, короткий. Каїм, Коперника 16. Тел. 20—45. 1227 2—4

СТУДЕНТ фільософії пошукує лекції на провінції. „Солідний". 1225 2—2

Тадей Цеслінські
заприсяжений доставець богослужебних вин
Львів, вул. 3-го МАЯ 5. — Телефон 62-81.
Репрезентація славної фірми Marceau в Bordeaux. Власні виниці в околиці Токаю. — Поручає на свята
ВИНА
французькі } від зол. **4·50**
угорські }
Шамороднер „ „ 5·70
Тотай солодкий „ „ 8·40 1240 1—3
комбіновані **КОШІ** на **ДАРУНКИ**
ГОРІВКИ, ЛІКЕРИ І РОСОЛІСИ ПЕРШОРЯДНИХ ФІРМ.
КАВИ і ЧАЇ першої якости.

Небувала оказія від 31. грудня до 6. січня!
Тільки в тих днях відбудеться в бланатнім маґазині
Ґ. ГАНДЕЛЬМАН, Львів, Леґіонів 27
Велика продаж
1.200 РЕШТОК
шовкових, сукончих, вовняних, фланельових, барханових, бавовняних і полотняних, які надаються на дарунки на українські свята — по цінах о **40 процент дешевше від фабричних цін** — Рівночасно для реклями 1.000 сортованих
1230 простирал по зол. 4 за штуку. 2—2

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10